

Darsning texnologik xaritasi

Fan		IJTIMOIIY KO'NIKMALARNI RIVOJLANTIRISH
O'quv dasturidagi joyi (tartib raqami)		1.1.2-mavzu. Maktabgacha ta'lim sohasida amalga oshirilayotgan islohotlarning mazmun-mohiyati. (2 soat amaliy mashg'ulot).
Dars mavzusi		Maktabgacha ta'lim sohasida amalga oshirilayotgan islohotlarning mazmun-mohiyati. Islohotlarning zaruriyati, maqsad va vazifalari. Islohotlarning asosiy yo'nalishlari: boshqaruv tizimi, qamrovni kengaytirish, davlat-xususiy sheriklik, mazmun va sifat, kadrlar salohiyati, moddiy-texnik baza. Islohotlarning tarbiyachi faoliyatidagi ahamiyati. Islohotlar mazmunini o'rganishda innovatsion pedagogik yondashuvlar: metodik yondashuvlar va amaliy tavsiyalar.
Davomiyligi		2 soat
Darsning maqsadi		Maktabgacha ta'lim sohasida amalga oshirilayotgan islohotlarning mazmun-mohiyati bo'yicha amaliy mashg'ulotda tinglovchilarga islohotlarning zaruriyati, asosiy yo'nalishlari va kutilayotgan natijalarini o'rgatish. Shuningdek, islohotlarni tarbiyachi faoliyati bilan bog'lash, ularning amalga oshirilishini tahlil qilish va baholash bo'yicha zarur bilim va ko'nikmalarni innovatsion pedagogik metodlar orqali shakllantirish.
Kutilayotgan natija:	Bilim	<ul style="list-style-type: none"> • Maktabgacha ta'lim sohasidagi islohotlarning zaruriyati, maqsad va vazifalari. • Islohotlarning asosiy yo'nalishlari va ularning mazmun-mohiyati. • Islohotlarni belgilovchi me'yoriy-huquqiy asoslar. • Islohotlarning tarbiyachi faoliyatiga ta'siri va yangi talablar.
	Ko'nikma	<ul style="list-style-type: none"> • Islohotlardan oldingi va keyingi holatni taqqoslab tahlil qilish. • Islohot yo'nalishlarini tizimlashtirish va ularning o'zaro bog'liqligini aniqlash. • Islohotlar samaradorligiga ta'sir qiluvchi omillarni aniqlash. • Islohot mazmunini ota-onalar va hamkasblarga tushuntirib bera olish.
	Malaka	<ul style="list-style-type: none"> • Pedagogik faoliyatni islohotlar talablariga muvofiq tashkil etish. • Yangi yondashuvlarni (davlat talablari, dastur, raqamli xizmatlar) amaliyotda qo'llash. • Islohotlarni amalga oshirishda faol ishtirok etish va tashabbus ko'rsatish. • Kasbiy rivojlanish ehtiyojlarini aniqlash va o'z faoliyatini individualashtirish.
Darsning jihozi	Didaktik materiallar	Taqdimot slaydlar; Kutilmalar varaqasi; Tayanch atamalar tarqatmasi; Savollar yoki vazifalar yozilgan kartochkalar; Islohot yo'nalishlari yozilgan kartochkalar; plakatlari; O'z-o'zini baholash varaqalari.
	Ta'limning texnik vositalari	Mavzuga oid slaydlarni namoyish qilish uchun texnik vositalar (AKT), flipchart, A-4, marker, stikerlar, qog'ozlar, taymer.

Dars mazmuni

T.r.	Bosqichlar	Vaqt	Metod va faoliyatning tavsifi
1	Kirish. Tashkiliy qism:	10 minut	<p>Guruhli muhokama</p> <p>“Maktabgacha ta’lim sohasida nima uchun islohotlar zarur?”</p> <p>Tinglovchilar kichik guruhlariga bo’linadi, kutilmalar varaqasini to’ldiradi va o’z tajribasidan kelib chiqib so’nggi yillarda tizimda kuzatilgan o’zgarishlarni nomlaydi. Trener dars maqsadi, natijalari va baholash mezonlarini e’lon qiladi.</p>
2	Maktabgacha ta’lim sohasidagi islohotlarning zaruriyati, maqsad va asosiy yo’nalishlari.	15 minut	<p>Mini ma’ruza, suhbat, savol-javob.</p> <p>Diqqat bilan tinglash va asosiy tushunchalarni (islohot, qamrov, davlat-xususiy sheriklik, davlat talablari, ta’lim sifati) qayd etish. Ma’ruzada keltirilgan ta’riflar va misollarni eslab qolishga harakat qilish. Tinglovchining bilimini boyitishga yo’naltirilgan savollarni tayyorlash.</p> <p>Faol qatnashib, mavzu yuzasidan o’z fikrlarini ifodalash. Kasbiy faoliyatdan islohotlar natijasini ko’rsatuvchi real misollar keltirish. Guruh ichida fikr almashish va o’z tajribasini bo’lishish. O’rgatilgan tushunchalar bo’yicha berilgan savollarga javob berish.</p> <p>O’zi tushunmagan yoki aniqlashtirish kerak bo’lgan joylar bo’yicha savol berish. Boshqa ishtirokchilarning javoblarini tahlil qilish va qo’shimchalar kiritish.</p>
3	Islohotlardan oldingi va keyingi holat: o’zgarishlarning mazmun-mohiyati .	15 minut	<p>Venn diagrammasi metodi.</p> <p>Metodni o’rganish uchun darsga tayyorlanish. Metodning asosiy maqsadini, diagrammani qanday to’ldirishni va uning taqqoslashdagi ahamiyatini tushunish. Diagramma ikki yoki undan ortiq element o’rtasidagi farq va o’xshashliklarni ko’rsatishini anglash.</p> <p>Amaliy topshiriq: “islohotlargacha bo’lgan holat” va “islohotlardan keyingi holat”ni (boshqaruv, qamrov, tashkilot turlari, mazmun, kadrlar, moddiy baza bo’yicha) diagrammada solishtirish; o’zgarmagan, doimiy qolgan jihatlarni umumiy qismga yozish. Har bir qismni to’g’ri va aniq to’ldirishda diqqat bilan ishlash.</p> <p>Boshqa tinglovchilar bilan fikr almashish, farq va o’xshashliklarni topishda o’z bilimlarini baham ko’rish. Diagrammadagi ma’lumotlarning to’g’riligini tekshirish. Dars oxirida metodni o’z pedagogik faoliyatida qanday qo’llashni rejalashtirish.</p>
4	Islohotlarning asosiy yo’nalishlari va ularni o’rganishda innovatsion pedagogik yondashuvlar.	15 minut	<p>“Klaster” (Clustering) metodi.</p> <p>Metodning mohiyatini, ya’ni tushunchalarni guruhlash va ularning o’zaro bog’lanishlarini aniqlashni tushunish. Markazga “Maktabgacha ta’lim sohasidagi islohotlar” tushunchasi yoziladi; tinglovchilar islohot yo’nalishlarini klasterlarga ajratadi: boshqaruv va me’yoriy asos; qamrovni kengaytirish va yangi tashkilot shakllari; davlat-xususiy sheriklik; ta’lim mazmuni va sifati; kadrlar salohiyati; moddiy-texnik baza va raqamlashtirish.</p> <p>Guruhlar bilan birgalikda ishlab, o’z fikrini guruhga taqdim etish. Har bir guruh o’z klasteridagi yo’nalishlar orasidagi bog’lanishlarni aniqlaydi, o’zaro farq va o’xshashliklarni belgilaydi.</p> <p>Guruhlashtirgan tushunchalarini baholash va to’g’riligini tekshirish. Dars oxirida o’rganish jarayonini tahlil qilish, metodni o’z pedagogik faoliyatida qanday ishlatish mumkinligini ko’rib chiqish.</p>

T.r.	Bosqichlar	Vaqt	Metod va faoliyatning tavsifi
5	Islohotlarning amalga oshirilishini kuzatish va baholash: metodik yondashuvlar va amaliy tavsiyalar.	15 minut	<p>“Fishbone Diagram” (Baliq skeleti) metodi.</p> <p>Metodning asoslarini o‘rganish: diagramma yordamida muammo va uning sabablarini aniqlash. Diagrammaning qismlari (asosiy muammo, sabablar kategoriyalari, natija) bilan tanishish.</p> <p>Amaliy topshiriq: “Islohotlar maqsadlariga to‘liq erishishga to‘sqinlik qiluvchi omillar” muammosini aniqlash va sabablarini kategoriyalar (inson omili, jarayonlar, vositalar va resurslar, atrof-muhit) bo‘yicha guruhlash. Sabablar va natijalarni aniq ajratib, muammoni vizual ko‘rsatish va bartaraf etish takliflarini ishlab chiqish.</p> <p>Guruh bo‘lib ishlash, fikr va tahlillarni boshqalar bilan muhokama qilish. Sabablar o‘rtasidagi bog‘liqliklarni va ularning natijaga ta‘sirini aniqlash. Dars oxirida metodni baholash, tahlilni qayta tekshirish va olingan bilimlarni pedagogik faoliyatda qo‘llashni rejalashtirish.</p>
6	Introspeksiya	10 minut	Mavzuning dolzarbligi, maktabgacha ta‘lim sohasidagi islohotlarning mazmun-mohiyati, islohotlarning asosiy yo‘nalishlari, ularning tarbiyachi faoliyatidagi o‘rni, innovatsion pedagogik yondashuvlar, tarbiyachilarning o‘z-o‘zini rivojlantirishi bo‘yicha mavzuni chuqur tahlil qilish. O‘z-o‘zini baholash varaqalarini to‘ldirish.

Islohotlarning asosiy yo‘nalishlari (ma‘ruza va tahlil uchun tayanch)

T.r.	Yo‘nalish	Mazmun-mohiyati
1	Boshqaruv tizimi va me‘yoriy asos	Maktabgacha ta‘lim tizimini boshqarish uchun alohida davlat boshqaruv organining tashkil etilishi (2017-yil, PF-5198); “Maktabgacha ta‘lim va tarbiya to‘g‘risida”gi Qonunning qabul qilinishi (2019-yil, O‘RQ-595).
2	Strategik rejalashtirish	Maktabgacha ta‘lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi va xalq ta‘limi tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi (2019-yil) orqali uzoq muddatli maqsadlarning belgilanishi.
3	Qamrovni kengaytirish	Maktabgacha ta‘lim tashkilotlari sonini ko‘paytirish, yangi tashkilot shakllari (qisqa muddatli guruhlar, oilaviy va nodavlat tashkilotlar) orqali bolalarning ta‘limga qamrovini oshirish.
4	Davlat-xususiy sheriklik	Nodavlat maktabgacha ta‘lim tashkilotlarini rivojlantirish va davlat-xususiy sheriklik mexanizmlarini joriy etish.
5	Ta‘lim mazmuni va sifati	Ilk va maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishiga qo‘yiladigan davlat talablari va “Ilk qadam” davlat o‘quv dasturining joriy etilishi; bolalar rivojlanishini baholashga yondashuvlar.
6	Kadrlar salohiyati	Tarbiyachilarni tayyorlash va malaka oshirish tizimini takomillashtirish, kasbiy standartlar va attestatsiya talablari.
7	Moddiy-texnik baza va raqamlashtirish	Yangi bino qurish va mavjudlarini rekonstruksiya qilish, jihozlash, hamda elektron xizmatlar va axborot tizimlarini joriy etish.

Izoh: hujjatlarning raqami, sanasi va tahrirlari, shuningdek qamrov ko‘rsatkichlari va boshqaruv tuzilmasi o‘zgargan bo‘lishi mumkin; dars oldidan amaldagi ma‘lumotlarni lex.uz rasmiy portali va vazirlikning rasmiy statistikasidan tekshirib, mavzuga qo‘shib olish tavsiya etiladi.